ZAAK 5-67

Conclusie van de Advocaat-Generaal J. Gand van 22 juni 1967[1]

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

Door de Firma W. Beus werden op 25 en 27 oktober 1965 34 257 kg tafeldruiven van de open grond uit Bulgarije in de Bondsrepubliek ingevoerd; behalve met douanerechten en de compenserende omzetheffing belastte de douane deze druiven ingevolge Verordening no. 144/65 van de Commissie van 18 oktober 1965 met een compenserende heffing van 8,— DM per 100 kilogram. De Firma Beus achtte deze laatste heffing onjuist en kwam derhalve in beroep bij het Finanzgericht te München, welke instantie, hoewel daartoe op grond van de tekst van artikel 177, b), van het Verdrag bevoegd, meende zich niet zelve over de rechtsgeldigheid dezer verordening te moeten uitspreken en zich bij beschikking van 25 januari jongstleden voor een uitspraak dienaangaande tot het Hof van Justitie heeft gewend.

De litigieuze handeling moet allereerst worden bezien in het kader van de gemeenschappelijke marktorganisatie voor groenten en fruit, ingesteld bij Verordening no. 23 van de Ministerraad. Anders dan in de verordeningen van dezelfde datum, welke de marktorganisatie voor granen, eieren en andere produkten betreffen, wordt de markt hier niet door een heffing[2], doch door douanerechten ad valorem tegen invoer uit derde landen beschermd. Om evenwel instorting der prijzen op een markt welke wordt gekenmerkt door plotseling aanbod van grote hoeveelheden spoedig aan bederf onderhevige waren te voorkomen, heeft men in Verordening no. 23 (artikel 11, lid 2) vrijwaringsmaatregelen voorzien, ingevolge welke de invoer kan worden geschorst dan wel door de Commissie een compenserende heffing kan worden bevolen. Deze maatregelen kunnen alleen worden genomen, wanneer de markten der Gemeenschap ernstig worden verstoord — of met ernstige verstoring worden bedreigd — door invoer uit derde landen tegen lagere prijzen dan de referentieprijs, welke jaarlijks „op de grondslag" van de in zeker tijdvak op bepaalde markten der Gemeenschap waargenomen gemiddelden wordt berekend. Het bedrag van de compenserende heffing is gelijk aan het verschil tussen de referentieprijs en de prijs bij invoer.

Al heel spoedig bleek dit stelsel, gezien de eigen aard van de groenten- en fruitmarkt, minder goed te functioneren dan de andere gemeenschappelijke marktorganisaties; na langdurig en moeizaam beraad is artikel 11, lid 2, van Verordening no. 23 dan ook bij 's Raads Verordening no. 65/65 door aanmerkelijk stringentere voorschriften vervangen.

1 — Vertaald uit het Frans.
2 — Frans: prélèvement.

Thans is in artikel 11, lid 2, nog slechts van een compenserende heffing en niet meer van schorsing van de invoer in de Gemeenschap sprake. De compenserende heffing is bedoeld ter voorkoming van marktverstoring als gevolg van aanbod uit derde landen tegen abnormale prijzen, doch van ernstige verstoring of dreigende ernstige verstoring van deze markten behoeft niet meer te zijn gebleken; zij wordt toegepast wanneer de prijs bij invoer beneden de referentieprijs is gedaald, is wederom gelijk aan het verschil tussen beide genoemde prijzen en is in alle Lid-Staten even hoog. Voorts is in de nieuw geredigeerde bepalingen de wijze van berekening van de referentieprijs en van de prijs bij invoer nauwkeurig omschreven. In zijn tegenwoordige vorm gelijkt het stelsel zeer veel op het bij voorbeeld voor granen geldende systeem, waarin door de Lid-Staten tot het verschil tussen de prijs bij invoer (c.a.f.) en de drempelprijs een heffing moet worden toegepast. Wel is hier een andere procedure voorgeschreven : de compenserende heffing wordt vastgesteld bij verordening der Commissie, het Comité van Beheer gehoord.

Terwijl de vroegere regeling slechts éénmaal tot een heffing op Bulgaarse druiven leidde, werden de nieuwe bepalingen in 1965 viermaal toegepast, namelijk bij de Verordeningen nos. 122/65, 138/65, 144/65 en 155/65.

In dit geding gaat het om de rechtsgeldigheid van Verordening no. 144/65 (Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 18 oktober 1965). Vanaf de derde dag na aankondiging in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 31 oktober is de invoer van tafeldruiven van de open grond uit Bulgarije en Roemenië met een compenserende heffing van 2 rekeneenheden per 100 kg netto (8,— DM) belast. De Commissie zal evenwel nog voor bedoelde datum haar verordening wijzigen, wanneer de daarin bevolen maatregelen niet meer aan artikel 11, lid 2, van Verordening no. 23 beantwoorden.

Het Finanzgericht heeft zich er in zijn renvooibeschikking toe beperkt te overwegen, dat „de door verzoekster omtrent de wettigheid der verordening gekoesterde twijfel niet a priori van grond ontbloot lijkt". Het gaat hier om vragen welke inderdaad niet gemakkelijk te beantwoorden zijn; men zie de argumenten, door de Firma Beus en de Commissie in hun schriftelijke opmerkingen en tijdens de mondelinge behandeling ontwikkeld, waarin alle bezwaren tegen de verordening ter sprake komen.

I

In de eerste grief wordt via Verordening no. 144/65 het daaraan ten grondslag liggende artikel 11, lid 2 nieuw, van Verordening no. 23 als strijdig met de artikelen 39 en 110 van het Verdrag bestreden. Met name legt volgens Beus het thans aanvaarde stelsel belemmeringen in de weg aan een harmonische ontwikkeling van de wereldhandel en de geleidelijke afschaffing van de beperkingen in het internationale handelsverkeer — volgens artikel 110 een der redenen waaraan de douaneunie tussen de Lid-Staten haar bestaansrecht ontleent. Maar vooral leidt dit — automatisch

werkende — systeem er toe, dat alleen aan de landbouwbevolking een redelijke levensstandaard, als in artikel 39, lid 1 b), bedoeld, wordt verzekerd, terwijl daarentegen de andere doelstellingen van het gemeenschappelijke landbouwbeleid, met name het veiligstellen van de voorziening en de verzekering van redelijke prijzen bij de levering aan verbruikers — leden d) en e) — volledig worden verwaarloosd.

De firma Beus wijst tot staving van haar betoog op de ontwikkeling der gemeenschappelijke marktorganisatie voor fruit. Hoewel de Commissie aanvankelijk gewaagde van de bijzondere situatie in deze sector, waarin spoedig aan bederf onderhevige produkten worden verhandeld, stelde zij zich in de eerste voorstellen, door haar in 1961 tot de Raad gericht, op het standpunt dat de, ingevolge het gemeenschappelijk buitentarief geheven douanerechten voldoende bescherming tegen invoer uit derde landen bieden. In de oorspronkelijke tekst van Verordening no. 23 is niettemin een ontsnappingsclausule opgenomen in de vorm van schorsing van de invoer c.q. een compenserende heffing en de huidige redactie van artikel 11, lid 2, biedt de landbouwbevolking binnen de Gemeenschap een nog verdergaande bescherming. Hoe kunnen zo verschillende regelingen gelijkelijk bijdragen tot de verwezenlijking van de verschillende doelstellingen van het Verdrag ?

Hier rijst wederom de vraag — welke door U reeds dikwijls onder ogen moest worden gezien — hoe bij het realiseren van verschillende in een wettelijke bepaling gelijkelijk voorziene, doch divergerende — zo al niet onderling tegenstrijdige — doelstellingen naar harmonisatie kan worden gestreefd en welke doelstellingen in concreto moeten prevaleren. In Uw arrest 9-65 (Meroni, Jurisprudentie, Deel IV, blz. 45) wordt bij voorbeeld overwogen, dat de Hoge Autoriteit bij het nastreven der in artikel 3 van het E.G.K.S.-Verdrag vervatte doelstellingen steeds een compromis moet tot stand brengen wanneer een mogelijke tegenstrijdigheid dezer doelstellingen, afzonderlijk beschouwd, dit vereist en dat zij — wanneer van zulk een tegenstrijdigheid blijkt — aan een van genoemde doelstellingen voorrang moet verlenen, wanneer haar dat geboden voorkomt in verband met de economische feiten of omstandigheden met het oog waarop zij haar beschikking neemt. Het Hof voegt hieraan toe, dat de totstandbrenging van het compromis de uitoefening van een discretionnaire bevoegdheid impliceert; in ieder geval kan hier worden gesproken van een ruime marge, binnen welke de instelling onder controle van de rechter in haar beoordeling vrij is.

Deze beginselen vinden eveneens toepassing in het Verdrag van Rome en het is niet gebleken, dat zij in casu door de Raad zijn miskend. De Commissie heeft gelijk, wanneer zij in herinnering brengt dat de litigieuze beschikking niet op zichzelve, doch als deel van de in Verordening no. 23 ten aanzien van de invoer uit derde landen in het leven geroepen algemene regeling moet worden beschouwd. Daarin zijn als normale beschermende maatregel alleen douanerechten voorzien en in zoverre draagt deze algemene regeling een liberaal karakter, terwijl hier ook allereerst aan de voorziening ten behoeve van verbruikers is gedacht; het heffen van rechten ad valorem is echter weinig doeltreffend wanneer door een gevoelige en snelle prijs-

daling de levensomstandigheden van de landbouwbevolking in gevaar wordt gebracht. Een compenserende heffing, welke de prijzen van ingevoerde produkten ten naaste bij optrekt tot het niveau der binnenlandse prijzen, maakt daarentegen verzekering van een redelijke levensstandaard, als in artikel 39, lid 1, b) bedoeld, mogelijk en in zoverre bevordert zij bovendien de stabilisering der markten. Uiteraard kan zij tot prijsstijging ten nadele van de verbruiker leiden, doch men moet wel onderscheiden tussen „redelijke" prijzen en zo laag mogelijke prijzen; in Uw arrest 34-62 (Duitse Bondsrepubliek, Jurisprudentie, Deel IX, blz. 312) hebt U hieraan overwegingen gewijd.

Het tegenwoordige stelsel is ongetwijfeld in sommige opzichten stringenter dan het aanvankelijke systeem — hoewel het de mogelijkheid van stopzetting van de invoer, de meest radicale maatregel, waaraan de voor het internationale handelsverkeer ernstigste consequenties waren verbonden, heeft doen vervallen —, maar zulks wil niet zeggen, dat het in zoverre met het Verdrag in strijd zou zijn en men kan er de bevoegde autoriteiten ook geen verwijt van maken, dat zij een regeling, welke in de praktijk onhanteerbaar bleek en de levensstandaard van de landbouwende bevolking onvoldoende beschermde, hebben gewijzigd.

Wij zijn daarom van mening, dat artikel 11, lid 2, van Verordening no. 23 in zijn tegenwoordige redactie niet in strijd is met artikel 39 of met artikel 110 van het Verdrag en derhalve aan Verordening 144/65 ten grondslag mocht worden gelegd.

II

Het gaat in der partijen geschil vooral om punt 2. Er is plaats voor een compenserende heffing wanneer de prijzen bij invoer van waren uit derde landen beneden de referentieprijs dalen en artikel 11, lid 2, omschrijft hoe beide prijzen moeten worden vastgesteld, met welke noteringen rekening moet worden gehouden en welke bedragen daarop eventueel in mindering moeten worden gebracht. De verordening is derhalve slechts wettig wanneer aan bepaalde *feitelijke* voorwaarden is voldaan en juist vooral hierover liep het debat in het bodemgeschil. Voor Uw Hof zijn evenwel bovendien rechtsvragen, waarvan de beoordeling der feiten afhangt, in geding. Hoe moet de prijs bij invoer worden berekend ? Het was steeds deze vraag, welke partijen verdeeld hield; zij zal moeten worden beantwoord vóórdat kan worden vastgesteld of de verordening juist is.

Artikel 11, lid 2, alinea 6, luidt als volgt : „De invoerprijs wordt vastgesteld op de grondslag van de laagste prijzen, waargenomen op de in de vorige alinea bedoelde representatieve invoermarkten, verminderd met de douanerechten die voortvloeien uit de toepassing van artikel 23 van het Verdrag en andere bij de invoer geheven reechten, alsmede met de kosten van het vervoer van die markten naar de plaatsen van grensovergang van de Gemeenschap."

Artikel 2 van Verordening no. 99/65 der Commissie, door welke aan de zojuist aangehaalde bepaling uitvoering wordt gegeven, somt de als

representatief beschouwde markten op, te weten één markt voor Italië, één voor Frankrijk en één voor Nederland, twee (Brussel en Antwerpen) voor België en het Groothertogdom en vier voor de Bondsrepubliek, te weten Hamburg, München, Frankfort en Düsseldorf.

De Commissie heeft in haar schriftelijke opmerkingen een volledige uiteenzetting gegeven van de wijze, waarop deze bepalingen haars inziens moeten worden geïnterpreteerd.

In de eerste plaats is zij van mening, dat ten deze noch van de gemiddelde prijs op de vier representatieve Duitse markten, waargenomen gedurende de aan de verordening voorafgegane dagen, noch ook van de in deze periode op één dier markten vastgestelde laagste prijs moet worden uitgegaan.

Het eerste systeem stuit af op de tekst van artikel 11, lid 2, waarin — anders dan voor de referentieprijs — niet ook voor de prijs bij invoer van een „rekenkundig gemiddelde" sprake is; het verdraagt zich niet met de bepaling, dat deze prijs wordt vastgesteld „op de grondslag van de laagste prijzen", immers op de representatieve markten kunnen zich terzelfder tijd lagere en hogere noteringen voordoen. Ook zou dit stelsel de landbouw binnen het gebied van de Gemeenschap niet kunnen beschermen tegen invoer uit derde landen tegen lagere prijzen dan de referentieprijzen; immers landen, waar de handel van staatswege plaatsvindt, zouden, door hun aanbiedingen tegen lage prijzen tot bepaalde markten te beperken, kunnen verhinderen, dat het gemiddelde onder de referentieprijs komt te liggen, in welk geval van een compenserende heffing geen sprake kan zijn.

Men kan echter al evenmin uitgaan van „de laagste prijs", waargenomen op *één* der meest representatieve markten", immers de Raad heeft deze formulering uitdrukkelijk van de hand gewezen en zijn voorkeur uitgesproken voor vaststelling *„op grondslag van de laagste prijzen, waargenomen op de representatieve invoermarkten"*. Deze terminologie veronderstelt, dat met meerdere prijzen rekening wordt gehouden en impliceert kennelijk, dat de Commissie bij haar waardering over een zekere discretionnaire bevoegdheid beschikt, hetgeen nog wordt onderstreept door de woorden „op de grondslag van". Uitgangspunt bij vaststelling van de prijs bij invoer zijn derhalve de laagste prijzen, doch hij kan verder de invloed ondergaan van zeer verschillende factoren: het meer of minder representatieve karakter van sommige markten voor bepaalde produkten (zo is München onbetwist de eerste markt voor alle invoer uit Oosteuropese landen met staatshandel en Hamburg voor invoer via de Middellandse Zee; de in deze beide steden waargenomen prijzen moeten derhalve naar omstandigheden van bijzonder gewicht worden geacht) of de datum van waarneming (tegen het eind van de campagne vertonen de prijzen een stijgende tendens en een lage koers zal als een tijdelijke, in het verdere koersverloop te herstellen, afwijking kunnen worden beschouwd, zodat door de instelling geen compenserende heffing zal behoeven te worden overwogen).

In haar schriftelijke opmerkingen had de firma Beus betoogd, dat men alleen op grondslag van de waarnemingen op de vier Duitse markten tot vaststelling van een representatief cijfer kan komen; zij heeft haar

posita ter gelegenheid van de mondelinge behandeling in dien zin verduidelijkt, dat het volgens haar ten deze niet om een rekenkundig gemiddelde gaat, doch om een gewogen gemiddelde, waarbij de verschillende markten, de laagste op die markten waargenomen prijzen en de cijfers betreffende de werkelijke omzet in aanmerking worden genomen. Dit stelsel, hoe vernuftig ook, is mijns inziens niet in overeenstemming met de tekst van artikel 11, lid 2, waarin van gewogen gemiddelden geen sprake is en het valt ook niet wel in te zien, hoe op het prijsverloop op alle markten zou kunnen worden gelet, wanneer alleen met de laagste prijzen rekening behoeft te worden gehouden.

Nog op twee andere punten worden partijen, voor zoveel de vaststelling van de prijs bij invoer betreft, verdeeld gehouden. Volgens artikel 11, lid 2, moeten de op de representatieve markten waargenomen prijzen worden „verminderd met de douanerechten die voortvloeien uit de toepassing van artikel 23 van het Verdrag *en andere bij de invoer geheven rechten*". De Commissie heeft tot deze in mindering te brengen rechten gerekend de (Duitse) compenserende omzetheffing, bij invoer aldaar geheven, alsmede de compenserende heffing van drie rekeneenheden ingevolge Verordening no. 138/65 van 5 oktober 1965, betreffende de invoer van tafeldruiven uit Bulgarije, Roemenië en Joegoslavië (communautaire heffing, welke op de aan de betwiste verordening voorafgegane dagen van kracht was).

Ook tegen het in mindering brengen van deze beide heffingen wordt bezwaar gemaakt, ons inziens evenwel ten onrechte. Men heeft zich op de tekst der verordening beroepen en betoogd, dat, terwijl in artikel 11, lid 2, voor wat de douanerechten betreft met zoveel woorden naar de bepalingen van het Verdrag wordt verwezen („de douanerechten die voortvloeien uit de toepassing van artikel 23 van het Verdrag"), zodanige verwijzing voor zoveel „andere bij de invoer geheven rechten" betreft ontbreekt, hetgeen zou moeten betekenen, dat met deze laatste rechten geen communautaire doch alleen nationale heffingen kunnen zijn bedoeld. En men heeft voorts een argument willen ontlenen aan het feit, dat de term „bij de invoer geheven rechten" in het Verdrag niet wordt gebezigd.

Het komt ons evenwel vrij zinloos voor om met het oog op de toepassing van genoemde bepaling aan de gebezigde woordkeus zoveel betekenis toe te kennen. Juist omdat alle bij de invoer van waren in een Lid-Staat geheven rechten in mindering moesten worden gebracht heeft men zich van een neutrale — gelijkelijk op nationale en gemeenschapsrechtelijke heffingen toepasselijke — term bediend, terwijl van opsomming wegens de verschillende in de onderscheiden nationale rechtsregelingen gekozen benamingen geen sprake kon zijn. Het is in ieder geval evident, dat zowel de compenserende omzetheffing als de compenserende heffing bij de invoer geheven rechten zijn.

Ik acht het echter vooral om materieelrechtelijke en technische redenen juist, dat de prijs bij invoer met deze rechten wordt verminderd. Omdat de compenserende heffing het verschil tussen de prijs bij invoer en de referentieprijs dient te overbruggen, moeten beide prijzen onderling vergelijkbaar worden gemaakt en in dezelfde economische fase worden onderzocht.

In de referentieprijs, dat wil zeggen een prijs welke in het stadium der produktie wordt berekend, is de omzetbelasting niet inbegrepen; daarom moet van de prijs bij invoer de alsdan berekende compenserende omzetheffing worden afgetrokken. En voor wat de op een ingevoerd produkt reeds toegepaste compenserende heffing betreft heeft de Commissie bij de mondelinge behandeling uiteengezet om welke redenen van technische aard aftrek gerechtvaardigd is. Zou men de invoerprijs niet met de hier bedoelde bedragen verminderen, dan zou zij in geval van latere intrekking aanmerkelijk beneden de referentieprijs komen te liggen, zodat wederom tot heffing zou moeten worden overgegaan.

Ik concludeer derhalve, dat de bezwaren van juridische aard, tegen de wijze van berekening van de prijs bij invoer ontwikkeld, niet kunnen worden aanvaard. Bespreking behoeft dan nog de omstandigheid, dat voor de litigieuze verordening slechts plaats was wanneer bedoelde prijs, berekend naar voormelde grondslagen, *inderdaad* gedaald was tot beneden de referentieprijs. De firma Beus heeft voor het Finanzgericht betoogd, dat zulks hoogstens gedurende enkele dagen voor de uitvaardiging der verordening — en dan nog alleen op de markt te München — het geval is geweest, hetgeen onvoldoende grond voor een heffingsverordening opleverde; deze stelling is echter niet te handhaven wanneer men op de noteringen de verminderingen toepast, waaraan zij op grond van het hiervoor overwogene moeten worden onderworpen. Uit de cijfers, vermeld in de schriftelijke opmerkingen der Commissie — welke onbetwist vaststaan — blijkt, dat de noteringen te München van 11 tot 15 oktober (op laatstgenoemde datum kwam het Comité van Beheer bijeen) steeds aanmerkelijk lager zijn geweest dan de referentieprijs en dat zulks, zij het in mindere mate, ook het geval is geweest gedurende de vier dagen, waarop te Düsseldorf noteringen tot stand kwamen. Op grond van deze cijfers zou men de invoerprijs zelfs op ten hoogste 12 rekeneenheden — en de compenserende heffing op 4 rekeneenheden — hebben mogen vaststellen; de referentieprijs bedroeg 15,9 rekeneenheden. Door de heffing op 2 rekeneenheden te bepalen heeft men er rekening mee willen houden dat tussen 15 oktober en de inwerkingtreding van de verordening (enkele dagen na publikatie) voor wat tafeldruiven betreft het naderend einde der campagne tot stijging van de invoerprijzen moest leiden. Het lijkt daarom niet aan twijfel onderhevig, dat toen de verordening van kracht werd, de voorwaarden van artikel 11, lid 2, van Verordening no. 23 waren vervuld.

III

Wij moeten thans op een ander bezwaar, nauw samenhangende met de juist besproken grief, ingaan. Zou, aldus betoogt de firma Beus, de verordening bij uitvaardiging geldig zijn geweest, dan zou zij haar geldigheid in ieder geval hebben verloren op de dagen waarop zij als voormeld op door de firma Beus ingevoerde produkten werd toegepast, namelijk op 25 en 27 oktober. De verordening was tot 31 oktober van toepassing, maar volgens

artikel 2, alinea 2, had de Commissie zich verbonden haar voor genoemde datum te wijzigen wanneer de daarin voorziene maatregelen niet meer aan artikel 11, lid 2, van Verordening no. 23 beantwoordden, dat wil zeggen wanneer de invoerprijzen, met vorenbedoelde bedragen verminderd, wederom het niveau van de referentieprijs bereikten.

Ook hier zal men moeten uitgaan van de cijfers, zoals zij door de Commissie voor het tijdvak van 21 tot 31 oktober — dat wil zeggen voor de toepassingsduur der verordening — in haar schriftelijke opmerkingen zijn verstrekt en tijdens de mondelinge behandeling voor het tijdvak van 18 tot en met 20 oktober — dat wil zeggen voor de periode tussen publikatie dezer voorschriften en hun inwerkingtreding — zijn aangevuld.

Men kan dan allereerst vaststellen, dat de noteringen na aftrek niet bij voortduring onder de referentieprijs hebben gelegen; met name kan worden opgemerkt, dat de prijzen te Düsseldorf en te München op 18 oktober onderscheidenlijk 11,6 en 12,3 rekeneenheden bedroegen; zij zijn hierna ongelijkmatig, doch wel op alle markten waar noteringen plaatsvonden, gestegen en gingen op vrijdag 22 oktober de referentieprijs aanmerkelijk te boven. Op maandag 25 oktober en de beide volgende dagen (dat wil zeggen tijdens de litigieuze invoer) lagen evenwel de koersen te München, de belangrijkste markt voor de invoer uit Bulgarije, wederom enigszins beneden de in de litigieuze verordening genoemde invoerprijs van 13,9 rekeneenheden.

Tot welke conclusies moeten wij op grond van dit marktverloop komen? Men zal er om te beginnen op wijzen, dat de procedure welke tot toepassing van een compenserende heffing leidt, medebrengt, dat betrokkenen zich tot het Comité van Beheer hebben te wenden, dat de Commissie vervolgens een heffingsverordening uitvaardigt, welke dan moet worden gepubliceerd, en, eerst enige tijd nadien in werking treedt; nagenoeg hetzelfde geldt wanneer het heffingspercentage moet worden gewijzigd dan wel de heffing moet worden ingetrokken. Dit alles brengt mede, dat termijnen moeten worden in acht genomen, welke het koersverloop niet van dag tot dag kunnen bijhouden; het ware stellig ook niet wenselijk de prijzen blindelings te volgen. Men dient na te gaan, of sprake is van tijdelijke, aan toevallige omstandigheden te wijten, schommelingen, dan wel van een echte, meer blijvende, marktontwikkeling; slechts in dit laatste geval zijn termen aanwezig de compenserende heffing in te trekken. Moet aan de Commissie discretionnaire bevoegdheid worden toegekend ter beoordeling van de vraag of, gezien het te verwachten prijsverloop, tot heffing dient te worden overgegaan, dan kan men haar deze logischerwijze niet onthouden wanneer zij heeft te beslissen of de heffing moet worden beëindigd. Het snel wisselend koersverloop tussen 18 en 25 oktober wettigt de stelling niet, dat de litigieuze verordening door de Commissie reeds had moeten zijn ingetrokken toen zij op de litigieuze invoer werd toegepast.

IV

Wij moeten thans nog een laatste grief, welke tegen Verordening no. 144/65 is ingebracht, te weten de motiveringsklacht, behandelen.

In de overwegingen der verordening worden allereerst het Verdrag en Verordening no. 23 ter sprake gebracht en de tekst van artikel 11, lid 2, aangehaald. Nadat vervolgens is vermeld, dat de referentieprijs voor tafeldruiven van de open grond voor de maand oktober in Verordening no. 104/65 op 15,9 rekeneenheden was bepaald, wordt overwogen, dat de prijzen bij invoer op de representatieve markten „zich gedurende verscheidene dagen op bepaalde markten op een niveau beneden dat van de referentieprijzen bevinden voor wat betreft de produkten afkomstig uit Bulgarije ...". Ten slotte wordt gezegd, dat voor de betrokken landen van herkomst wordt uitgegaan van een prijs bij invoer van 13,9 rekeneenheden.

Deze motivering is ongetwijfeld beknopt en werd dan ook in het bodemgeschil bestreden; het Finanzgericht werd evenwel door de naar voren gebrachte bezwaren niet overtuigd, in de renvooibeschikking wordt overwogen, dat de motiveringsklacht wel nauwelijks met vrucht kan worden voorgedragen, gezien de overwegingen van Uw Hof in de zaak 16-65 (Schwarze tegen Einfuhr und Vorratstelle, Jurisprudentie, Deel XI, blz. 1117). De firma Beus handhaaft evenwel haar betoog en wijst er op, dat met betrekking tot de onderhavige beschikking, welke een uitzonderlijk en individueel karakter draagt, de overwegingen welke U er toe leidden om in de zaak Schwarze artikel 190 van het Verdrag in restrictieve zin uit te leggen, niet kunnen gelden. Uit de overwegingen der Commissie blijkt immers niet, welke factoren bij de vaststelling van de prijs bij invoer de doorslag hebben gegeven en in de loop van het proces is gebleken, dat belanghebbenden zelf niet konden nagaan, of de Commissie tot een correcte prijsvaststelling is gekomen.

Ik behoef er wel niet meer op te wijzen, dat in Uw jurisprudentie, al naar de aard van de onderscheiden handelingen der instellingen, aan de op haar rustende verplichtingen een meer of minder vergaande strekking wordt toegekend; zo hebt U bij voorbeeld uitgesproken, dat algemene beschikkingen welke een verordenend karakter dragen niet in dezelfde mate met reden behoeven te worden omkleed als individuele beschikkingen (zaak 18-62, Barge tegen Hoge Autoriteit, Jurisprudentie, Deel IX, blz. 591). Welnu, anders dan de firma Beus stelt, draagt de onderhavige beschikking geen individueel, doch een verordenend karakter; zij strekt tot instelling ener heffing en vaststelling van het bedrag dier heffing. Haar toepasselijkheid is van twee factoren afhankelijk gesteld : één dier factoren, de referentieprijs, is reeds bekend; zij is in een eerdere verordening geregeld. De andere is de prijs bij invoer, vermeld in de motivering waar verwezen wordt naar de prijzen „gedurende verscheidene dagen op bepaalde markten" waargenomen. In het dispositief der verordening blijven in zoverre de omstandigheden van juridische en tot op zekere hoogte ook van feitelijke aard niet onvermeld, doch de concrete gegevens, waarop bij vaststelling van de prijs bij invoer is gelet, ontbreken. Welke zijn de door de Commissie bedoelde prijzen en op welke dagen en op welke markten zijn zij waargenomen ? Hierover lichten de overwegingen ons niet in.

Moet een en ander echter noodzakelijkerwijze uit de motivering blijken ? Uw arrest-Schwarze leidt er veeleer toe deze vraag ontkennend te beantwoorden. In dat arrest ging het om vaststelling van een prijs franco-grens en U hebt toen goedgevonden, dat de beschikking verwijst naar in een eerdere beschikking vermelde algemene criteria van blijvende aard en een speciale redengeving, gewijd aan de prijzen, de markten, en de door de Commissie in aanmerking genomen kwaliteiten en hoeveelheden, niet noodzakelijk geacht. U hebt zulk een oplossing als om technische redenen geboden aanvaard en mede in aanmerking genomen, dat belanghebbenden door vergelijking van de vastgestelde prijs met de gepubliceerde algemene normen voldoende inzicht konden verkrijgen in aard en strekking van de door de Commissie aan haar beschikking ten grondslag gelegde gegevens. U hebt er ten slotte op gewezen, dat partijen uit de beschikking moesten kunnen lezen, welke omstandigheden van technische aard daaraan door de Commissie ten grondslag waren gelegd. Zulks voor het geval dat die beschikking voor de rechter zou worden aangevochten; in zoverre gaat het dan evenwel niet meer om de motivering van de administratieve handeling, doch om de voorbereiding van het geding.

Al is de vaststelling van de compenserende heffing in sommige opzichten eenvoudiger dan die van de prijs franco-grens, de in het arrest-Schwarze gekozen oplossing kan ook in dit geding haar diensten bewijzen; met name konden partijen door de dagelijkse publikatie der prijzen in de verschillende landen van den aanvang af op de hoogte zijn met de *feitelijke* gegevens welke de Commissie bij bepaling van de prijs bij invoer tot een bepaald bedrag hadden geleid en waren zij in staat over deze gegevens te debatteren. Ook de laatste grief tegen de rechtsgeldigheid van Verordening no. 144/65 moet derhalve ons inziens worden verworpen.

Dit wil evenwel niet zeggen — en hiermede willen wij besluiten — dat het geldend systeem in ieder opzicht bevredigend werkt. Wij zagen dat het tegenwoordige mechanisme de marktontwikkeling maar moeilijk volgt, hetgeen ongetwijfeld moet worden toegeschreven aan de gevoeligheid der groenten- en fruitmarkt voor plotselinge wijzigingen in de omstandigheden, waardoor zij veel moeilijker te organiseren is. Is een doeltreffender wijze van organisatie mogelijk ? Ziehier een vraag van politieke en technische aard, waarin wij ons niet kunnen begeven. Wij volstaan ermede vast te stellen — en in dien zin willen wij ook concluderen —, dat ons bij ons onderzoek niet is gebleken van omstandigheden, welke tot ongeldigheid van Verordening no. 144/65 moeten leiden.

Wij concluderen voorts dat door het Finanzgericht omtrent de kosten van het geding worde beslist.